

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
7463-23

meddelad i Stockholm den 17 oktober 2024

KLAGANDE
AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Kammarrätten i Jönköpings dom den 8 november 2023 i mål nr 4116-22

SAKEN
Ersättning till offentligt biträde

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen bestämmer med ändring av kammarrättens dom att ersättning ska utgå till AA som offentligt biträde med ytterligare 800 kr (inklusive mervärdesskatt) för utlägg.

BAKGRUND

1. Offentliga biträden och rättshjälpsbiträden har rätt till skäligen ersättning för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget har krävt.
2. AA hade uppdrag som offentligt biträde och skulle delta i en muntlig förhandling i Förvaltningsrätten i Jönköping. För att ta sig mellan kontoret i Eksjö och förvaltningsrätten hyrde han en bil. Han begärde ersättning för bl.a. utlägg i form av kostnaden för hyrbilen, bränsle samt parkering.
3. Förvaltningsrätten ansåg inte att det var motiverat att hyra en bil då de allmänna kommunikationerna mellan Jönköping och Eksjö bedömdes vara goda. Domstolen beslutade därför att bevilja AA ersättning för utlägg motsvarande kostnaden för två enkelbiljetter med kollektivtrafiken för den aktuella sträckan.
4. AA överklagade till Kammarrätten i Jönköping som konstaterade att biträden i domstol ska välja det färd sätt som totalt sett innebär lägsta kostnader, med beaktande av den tidsspillan som respektive färd sätt medför. Vidare anförde domstolen att ombudets bedömning kring detta i normalfallet bör godtas. AAs val att företa aktuell resa med bil ifrågasattes därför inte utan kammarrätten ansåg att AA skulle beviljas ersättning för bilresor.
5. Kammarrätten menade emellertid att de förenklingsargument som ligger till grund för schabloniseringen av ersättning för färd med egen bil är starka även i de fall färden företagits med hyrbil. Domstolen beslutade därför att ersätta AA för en kostnad motsvarande resa med egen bil. Han beviljades därför ytterligare 355 kr i ersättning inkluderat kostnad för parkering och mervärdesskatt.

YRKANDEN M.M.

6. AA yrkar att han ska tillerkännas ersättning motsvarande de faktiska kostnaderna som han haft för utlägg för hyrbil, dvs. ytterligare 800 kr inklusive mervärdesskatt. Han anför att den milkostnadsschablon som används för resa med egen bil inte är tillämplig i fråga om utlägg för hyrbil.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Frågan i Högsta förvaltningsdomstolen**

7. Frågan gäller om det är möjligt att tillämpa milkostnadsschablonen för resa med egen bil avseende ett offentligt biträdes utlägg för hyrbil i stället för att ersätta biträdets faktiska kostnad för hyrbilen.

Rättslig reglering m.m.

8. I fråga om rätten till ersättning för offentliga biträden hänvisar 5 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde till reglerna i 26–29 §§ rättshjälpslagen (1996:1619). I 27 § rättshjälpslagen anges att ett rättshjälpsbiträde har rätt till skälig ersättning för arbete, tidspillan och utlägg som uppdraget har krävt.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

9. Utgångspunkten är att reseersättning till offentliga biträden betalas för resa med allmänna kommunikationsmedel. Biträden har dock ett ansvar att i möjligaste mån begränsa kostnaderna för det allmänna. Detta innefattar bl.a. att de förväntas göra en bedömning av vilket färd sätt som sammantaget medför lägst kostnader i varje enskilt fall, inklusive kostnader för t.ex. tidspillan. Normalt sett ska domstolen inte behöva göra egna bedömningar av kostnader för alternativa färd sätt (NJA 2020 s. 483).

10. Kammarrätten fann inte anledning att ifrågasätta AAs valda färd sätt. Högsta förvaltningsdomstolen gör samma bedömning.
11. När det gäller hur ersättningen för utlägg ska bestämmas ansåg kammarrätten att det fanns skäl för att tillämpa reglerna om ersättning för resa med egen bil i stället för att bevilja ersättning för den faktiska kostnaden för hyrbilen.
12. Frågan är alltså hur AA ska ersättas för utlägg för hyrbil. Högsta förvaltningsdomstolen gör följande bedömning.
13. I 27 § rättshjälpslagen föreskrivs att biträdet har rätt till skälig ersättning för utlägg som uppdraget krävt. I detta ligger att domstolen, vid prövningen av utlägg ska göra en bedömning av om utlägg varit befogat utifrån vad uppdraget krävt, och om så är fallet om beloppets storlek framstår som skälig.
14. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att det saknas närmare reglering av hur ersättning till offentliga biträden för utlägg för hyrbil ska bestämmas. Finner domstolen att kostnaden är skälig finns därför inte laglig grund för att inte tillerkänna biträdet ersättning för faktiska kostnader.
15. Det färd sätt som AA valde medförde sammantaget lägre kostnader för det allmänna än vad som hade varit fallet om han i stället valt att åka med allmänna kommunikationsmedel. Kostnaden för hyrbil har således varit befogad och är i sig skälig.

16. Överklagandet ska således bifallas och AA tillerkännas begärd ersättning för sitt utlägg avseende hyrbil.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Thomas Bull,
Per Classon, Leif Gäverth och Mats Anderson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Maria Stenmark.